

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

на тему «КОНЦЕПЦІЯ «РОЗУМНЕ МІСТО» ЯК ІНСТРУМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ» здобувача наукового ступеня доктора філософії Кізляра Олександра Олександровича з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка»

Публічна презентація проведена на спільному засіданні кафедр «Економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі» та «Фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку» 21 листопада 2024 року, протокол № 4.

В результаті аналізу опрацювання теоретичних та практичних положень дисертаційного дослідження, поданих до розгляду наукових публікацій за темою дисертації, результатів виконання здобувачем освітньо-наукової програми, а також за підсумками проведення фахового семінару визначено наступне.

1. Актуальність теми дослідження

В Україні проблема впровадження концепції розумного міста є надзвичайно актуальною через необхідність модернізації інфраструктури, підвищення прозорості управління, боротьби з корупцією, залучення інвестицій та адаптації до кліматичних змін. Більше того, у світлі євроінтеграційних процесів, українські міста повинні відповідати сучасним європейським стандартам управління та розвитку територій.

Концепція «розумного міста» є інноваційним підходом до вирішення сучасних викликів міського розвитку, забезпечуючи сталий розвиток територій. Вона базується на використанні цифрових технологій, інтернеті речей, великих даних та штучного інтелекту для підвищення ефективності управління ресурсами, екологічної безпеки та якості життя населення.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дослідження, проведене в рамках дисертаційної роботи, відповідає стратегічним орієнтирам розвитку України щодо інтеграції в європейський простір, підвищення стандартів життя та зміцнення позицій країни на міжнародній арені. Завдання дисертаційної роботи узгоджується з Цілями Сталого Розвитку України, визначеними до 2030 року, спрямованими на забезпечення інноваційного економічного розвитку, добробут населення на принципах сталості, а також із регіональними стратегіями розвитку, зокрема, Стратегією розвитку Хмельницької обл. на 2021-2027 роки.

Дисертація виконана відповідно до планів науково-дослідних робіт Хмельницького національного університету в межах науково-дослідної теми: «Моделювання стратегій безпечного розвитку інноваційно-орієнтованих

соціально-економічних систем» (номер державної реєстрації: 0122U001212), у рамках якої автором розроблено трирівневу модель оцінювання проєктів «розумного міста» на засадах пріоритетно-ціннісного підходу, обґрунтовано пріоритетні напрями розвитку екосистеми для підтримки інновацій в проєктах «розумного міста».

3. Наукова новизна отриманих результатів

Основним науковим результатом дисертаційної роботи є розвиток теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення методичного інструментарію оцінювання рівня інноваційної сприйнятливості міст щодо імплементації цифрових рішень та розвитку розумної інфраструктури, а також обґрунтування моделі оцінювання проєктів «розумного міста» на засадах пріоритетно-ціннісного підходу. У процесі дослідження у роботі отримано низку наукових результатів різного ступеня новизни:

вперше:

– обґрунтовано методичний інструментарій оцінювання рівня інноваційної сприйнятливості міст щодо імплементації цифрових рішень та розвитку розумної інфраструктури, що передбачає розрахунок інтегрального показника на основі трьох груп індикаторів: технологічної, інтелектуальної та організаційної сприйнятливості. Визначено послідовність обчислення інтегрального показника та представлено інтерпретацію його інтервальних значень на основі тривимірного куба. Запропонована методика дозволяє змодельовати унікальну стратегію розвитку територій на основі поєднання базових стратегій та обрати варіант трансформації міського простору з імплементацією концепції «розумного» міста;

– розроблено трирівневу модель оцінювання проєктів «розумного міста» на засадах пріоритетно-ціннісного підходу, що розглядає проєкт у розрізі відповідності стратегії «розумного міста», його внеску в розвиток різних складових «розумного міста», а також соціально-економічної цінності, яку проєкт створює для громади. Такий підхід дозволяє систематизовано та комплексно оцінювати проєкти з точки зору впливу прямих, непрямих та нематеріальних (неявних) ефектів на «розумне місто», що є основою для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень щодо виділення бюджетних коштів для співфінансування проєктів;

удосконалено:

– термінологічний апарат щодо сутності дефініції «екосистема розумного міста» як інтегрованої системи, що об'єднує цифрові технології, інфраструктуру, управлінські процеси та людський капітал, які формують суспільну взаємодію під час створення та використання організаційних, політичних, економічних, соціальних, екологічних та технологічних, інформаційно-комунікаційних цифрових інновацій, які визначають ефективність процесу створення цінності для існуючих та майбутніх споживачів на засадах сталого розвитку. На відміну від існуючих підходів, у

цьому визначенні підкреслюється пріоритетність створення суспільної цінності через впровадження інноваційних рішень, спрямованих на добробут усіх членів громади;

– концептуальні пріоритети розвитку екосистеми для підтримки реалізації проєктів «розумного міста» через обґрунтування соціальних та економічних ефектів впровадження розподілених систем генерації електроенергії (Microgrid); інтелектуальної транспортної системи для громадського транспорту; технологічних рішень у сфері безпеки та технологій інформаційного моделювання будівель. Сформований перелік адаптованих прикладів може бути використано при розробці стратегій розвитку міст, удосконалення міської інфраструктури, забезпечення реалізації цілей сталого розвитку та як основа для післявоєнного відновлення територій, які постраждали від військових дій;

отримали подальший розвиток:

– формування електронної платформи смарт-проєктів (Smart City Market place) як елемента екосистеми розумного міста, метою якої є об'єднання органів влади, інвесторів, підприємств та громадських організацій для прискорення впровадження інноваційних технологій, що покращують якість життя. Ця платформа слугує інструментом для взаємодії між усіма учасниками процесу, дозволяючи їм обмінюватися ідеями, ресурсами та найкращими практиками, а також передбачає впровадження механізмів моніторингу та оцінки результативності проєктів, що дозволяє відстежувати їхній вплив на розвиток міста та коригувати стратегії в реальному часі;

– трактування сутності дефініції «розумного» міста» як інноваційно адміністративно-територіальної одиниці, що на основі всебічної цифровізації міського простору, впровадження ІКТ, інтеграції економіки знань, розумної мобільності та розумного життя забезпечує перманентний сталий соціо-еколого-економічний розвиток території шляхом використання інтегрованих моделей спільного ухвалення рішень «е-урядування-бізнес-громадськість» та формує високий рівень життя містян. Таке трактування сутності «розумного міста» дозволяє ідентифікувати його базові складові та визначати пріоритети стратегічного розвитку територій на засадах смартизації міського середовища із врахуванням цілей сталого розвитку.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Теоретичні висновки дисертаційної роботи доведені до рівня конкретних положень і рекомендацій, придатних для їх практичного застосування органами публічного управління при формуванні стратегій розвитку територій на засадах концепції «розумне місто». Запропонована аналітична модель для оцінювання ефективності проєктів розумного міста на засадах пріоритетно-ціннісного підходу може стати основою для розробки відповідного нормативно-правового акту, що регламентуватиме процес прийняття рішення щодо фінансування проєктів «розумного міста» за рахунок коштів відповідного бюджету.

Зокрема, Хмельницькою міською радою визнані актуальними та перспективними пропозиції щодо формування електронної платформи смарт-проектів (Smart City Market place) як елемента екосистеми «розумного міста». Реалізація концепції «розумного міста» сприятиме досягненню сталого розвитку територій, підвищенню інноваційного потенціалу міських громад та покращенню якості життя населення (довідка про впровадження № 312 від 25.09.2024 р.). Матеріали дисертаційної роботи враховуються Союзом промисловців та підприємців Хмельницької області у розробці регіональних програм, а також у підготовці пропозицій промисловців та підприємців до нормативно-правових актів України (довідка про впровадження № С 206 / 09-24 від 12.09.2024 р.). Основні положення дисертаційної роботи були представлені для апробації у Хмельницькій торгово-промисловій палаті та використовувались для вдосконалення її діяльності. Особливо актуальними визнані рекомендації автора щодо розробленої трирівневої моделі аналізу оцінки проектів «розумного міста» на засадах пріоритетно-ціннісного підходу, впровадження цифрових рішень для розвитку підприємництва (довідка про впровадження № 22-01 / 1096-1 від 05.09.2024 р.). Основні теоретичні положення та практичні рекомендації, викладені в дисертаційній роботі, використовуються у навчальному процесі Хмельницького національного університету при викладанні дисциплін «Економіка сталого розвитку», «Управління проектами», «Digital-економіка». Теоретико-методичні положення та практичні рекомендації щодо впровадження концепції «розумне місто» як інструмента інноваційного розвитку території у системі сталого розвитку знайшли відображення у робочих програмах, змісті лекцій, кейсових завданнях, методичних матеріалах до самостійної роботи (довідка про впровадження № 127 / 5 від 1.10.2024 р.).

5. Використання результатів роботи

Отримані результати дисертаційної роботи у вигляді практичних рекомендації реалізовані Хмельницькою міською радою при формуванні електронної платформи смарт-проектів; Хмельницьким регіональним відділенням Українського союзу промисловців і підприємців в частині оцінювання та відбору інноваційних проектів; Хмельницькою торгово-промисловою палатою в напрямку створення сприятливих умов підприємницької діяльності, сприяння всебічному розвитку науково-технічних і торговельних зв'язків між українськими підприємцями та їх зарубіжними партнерами. Основні теоретичні положення дисертаційної роботи використовуються в навчальному процесі Хмельницького національного університету при викладанні освітніх компонентів «Економіка сталого розвитку», «Управління проектами», «Digital-економіка».

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі.

Дисертаційна робота є одноосібно виконаною науковою працею, в якій вирішено наукове завдання розробки теоретичних положень та науково-методичних підходів щодо впровадження концепції «розумного міста» як інструмента інноваційного розвитку територій. Основні положення дисертаційної роботи, наукові результати, висновки, пропозиції та рекомендації, які виносяться на захист, опубліковані у фахових наукових виданнях. З наукових праць, виконаних у співавторстві, у дисертаційній роботі використані ідеї та положення, запропоновані лише особисто автором.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі, науковий керівник: д.е.н., проф., проф. кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Диха Марія Василівна.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота Кізляра Олександра Олександровича є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача.

За темою дисертаційної роботи опубліковано 9 наукових праць, загальним обсягом 3,5 друк. арк., з яких особисто автору належить 3,4 друк. арк., у тому числі: 4 статті у наукових фахових виданнях України обсягом 2,5 друк. арк. (особисто автору належить 2,5 друк. арк.); 5 тез доповідей, із них, 4 наукових одноосібних публікацій (0,75 друк. арк.) та 1 публікація у співавторстві (частка автора у якій складає 0,15 друк. арк.), що додатково відображають результати дослідження.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ: а) в яких опубліковані основні наукові результати:

у наукових фахових виданнях України:

1. Кізляр О.О. Методичні підходи до оцінювання рівня розвитку та ефективності функціонування «розумних» міст. *Наукові перспективи: журнал*. 2022. № 11(29). С.164-177. URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-11\(29\)-164-177](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-11(29)-164-177) [фахове видання; міжнародні інформаційні та наукометричні бази: Index Copernicus (IC), Google Scholar, Research Bible]. (0,7 д.а.).

2. Кізляр О.О. Зарубіжний досвід впровадження концепції «розумне місто»: кращі практики та досвід для України. *Multidisciplinárni mezinárodní vědecký magazín "Věda a perspektivy" SÉRIE Informační technologie*. 2023. № 1 (20), 205-217. URL: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-1\(20\)-204-217](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-1(20)-204-217) [фахове видання; міжнародні інформаційні та наукометричні бази: Index Copernicus (IC), Google Scholar, Research Bible]. (0,7 д.а.).

3. Кізляр О.О. Цифрова трансформація регіонів України як передумова імплементації концепції розумного міста. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 2024, 332(4), 457-464. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-332-69> [фахове видання; міжнародні інформаційні та наукометричні бази: Index Copernicus (IC), Google Scholar, CrossRef, Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського]. (0,5 д.а.).

4. Кізляр О.О. Методичний інструментарій ефективності проєктів «розумного міста». *Modeling the development of the economic systems*, 2024 (3), 264-273. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-13-37> [фахове видання; міжнародні інформаційні та наукометричні бази: Index Copernicus (IC), Google Scholar, CrossRef, Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського]. (0,6 д.а.).

б) які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Кізляр О.О. Сучасні стандарти впровадження концепції «Smartcity». *Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації : збірник тез V Міжнародної науково-практичної конференції (21-22 січня 2022 року)*; за заг. ред. д-ра. екон. наук, проф. Синчака В.П. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2022. С. 91-95.

6. Кізляр О.О. Сутнісна характеристика концепції «Розумне місто». *Перспективи сталого розвитку в умовах глобалізації в економічному, управлінському та інженерному аспектах: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (3-4 листопада 2022 р.)*; за ред. Макаренка А.П., Меліхової Т.О. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2022. С. 84-86.

7. Кізляр О.О. Перспектива відновлення міст на принципах «Smart City». *Відновлення та модернізація економіки України: виклики, пріоритети, практики: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (2 березня 2023 р.)*. Харків: ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ», 2023. С. 70-72.

8. Кізляр О.О., Диха М.В. Інноваційна сприйнятливість міст щодо імплементації цифрових рішень та розвитку розумної інфраструктури. *Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення: матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції (23 жовтня 2024 р.)*. Березжани: ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут». 2024. С. 111-115.

9. Кізляр О.О. Розвиток екосистеми Smart City: інтеграція технологій та партнерств у міському середовищі. *Революція креативних індустрій: як маркетинг і менеджмент створюють майбутнє : тези доповідей I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (24-25 жовтня 2024 р.)*. Хмельницький : ХНУ, 2024. С. 409-412.

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Кізляра Олександра Олександровича на тему «КОНЦЕПЦІЯ «РОЗУМНЕ МІСТО» ЯК ІНСТРУМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ» яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради Закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми Хмельницького національного університету зі спеціальності 051 «Економіка»

РЕКОМЕНДУВАТИ:

Дисертаційну роботу на тему: «КОНЦЕПЦІЯ «РОЗУМНЕ МІСТО» ЯК ІНСТРУМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ» Кізляра Олександра Олександровича, подану на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

Головуючий публічної презентації
завідувач кафедри економіки, аналітики, моделювання
та інформаційних технологій в бізнесі,
д.е.н., професор

Павло ГРИГОРУК

